

Frymburské ozvěny

Vydává Obecní úřad v Novém Hrádku

červen 1996

cena 4,- Kč

Krátce...

- ☞ Od začátku roku připravuje TJ Sokol spolu s obecním úřadem **oslav 100 let Sokola v Novém Hrádku**, které proběhnou v měsíci červnu (nácvik sletových skladeb, tělovýchovných vystoupení, České besedy)
- ☞ 20. dubna uspořádal taneční klub FINIST Sokol Nový Hrádek již podruhé hojně navštívenou **soutěž žáků a mládeže ve společenském tanci**
- ☞ 7. května proběhla **pietní vzpomínka u pomníku padlých** na náměstí a na místním hřbitově
- ☞ při příležitosti Svátku matek a žen 12. května se na pozvání obecního úřadu uskutečnil v místním kině **koncert žakovské dechovky ZUŠ v Náchodě**
- ☞ 14. května proběhla v kině **předvolební beseda** s kandidáty ODS a 23. května s kandidáty KDU - ČSL
- ☞ v rámci festivalu **Camerata Nova Náchod** se 17. května uskutečnil v místním kostele koncert smyčcového orchestru mladých hudebníků z Hodonína
- ☞ 18. května již počtrnácté pochodoval díky pěknému počasí téměř rekordní počet zájemců na tradičním pochodu **Hrádouská vařečka**

Z klasické morphologie: *Střez se dne, kdy nebude na co nadávat.*

A. M.

100 LET SOKOLA V NOVÉM HRÁDKU

Před sto lety, 14. června 1896, byla založena tělocvičná jednota Sokol v Novém Hrádku.

Důležitost této události byla zdůrazněna polohou Nového Hrádku na hranici s tehdejší Pruskem, takže šlo o výrazné posílení národního uvědomění českého obyvatelstva. Byl to s Náchodem a Hronovem jediný kraj,

kde český živel dosahoval až na hranice země. Začátky byly těžké. Hlavně po vzniku Československa došlo k rozvoji sokolské jednoty, v roce 1924 byla postavena sokolovna, která se stala podle dobového dokumentu "majákem vzdělání a národního uvědomění širého orlického podhůří". V té době měl Hrádek asi 1400 obyvatel a téměř každý třetí občan byl členem Sokola. Je zajímavé, že tento poměr se dochoval dosud, i když je obyvatel asi polovina. Díky obětavým členům přežila jednota Sokol v Novém Hrádku obě totality.

V červnu t. r. budeme oslavovat 100 let trvání Sokola v Novém Hrádku. Oslavy budou probíhat ve dvou částech.

První část - 15. a 16. června bude sportovně - tělocvičná a pořádá ji naše jednota spolu s župou Podkrkonošskou. V sobotu 15. 6. se sjedou do areálu sokolovny táborské oddíly ze župy, postaví si stany a odpoledne budou soutěžit v různých sportovních disciplínách. Večer si všichni zaspívají u táboráku s kytarami.

V neděli 16. června se sjedou na Hrádek cvičenci z různých jednot župy, aby předvedli ukázky z gymnastiky a cvičení na náradí. Dále vystoupí žákyně s tanečním číslem a pak cvičenci se sletovými skladbami - ženy s kuželi, Věrná garda a muži. Veřejné cvičení zakončí Česká beseda.

Druhá část oslav bude o 14 dní později.

V sobotu 29. 6. odpoledne bude slavnostní schůze všech členů, i bývalých, v sokolovně s kulturním programem. Zároveň bude otevřena výstava dochovaných památek a dokumentů z uplynulých 100 let Sokola. Účastníci si budou moci zaspívat s písničkářem panem Šritrem z Kounova. Po společné večeři bude zábava pokračovat tancem.

V neděli 30. června - o pouti - bude dopoledne tradiční utkání v kopané. Odpoledne se společně pobavíme na hřišti při proměnném koncertu Stavostrojky. Děti potěší staré loutky, které se v sokolovně dochovaly.

Všechny tyto oslavy by nebylo možné uskutečnit bez pomoci obecního úřadu a zastupitelstva, za jejichž pomoc jsme velice vděční.

Když už jsme ve vzpomínání na založení Sokola v naší obci, nedá mi to, abych neocitovala slib, který byl přednesen 10. srpna 1924 při otevření nové sokolovny:

Slibujeme Vám za sebe i za ty, které ve stánku svém vychováváme a kteří převezmou po nás prapor sokolský, že jako naši otcové věnovali své síly bojům za pravdu a právo, tak budeme i my státi zde jako pevná stráž na obranu našeho jazyka, myšlenky sokolské, drahé nám republiky a pokroku vůbec.

MUDr. Pružinová

MALÁ A SÁLOVÁ KOPANÁ NA NOVÉM HRÁDKU

První zmínka o fotbalistech se ve Frymburských ozvěnách objevila právě před rokem. V článku jsme informovali o založení oddílu, úspěších a nezdarech v roce 94.

Loňský rok byl pro nás velmi úspěšný. Po třech sezónách sbírání zkušeností se nám podařilo v ročníku 95/96 **postoupit z druhé ligy sálové kopané hrané v Opočně do první ligy pro oblast Východočeského kraje**. Nejlepší účastníci této soutěže se již v závěrečném celostátním turnaji utkávají o titul mistra ČR.

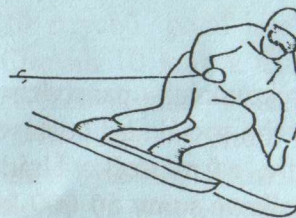
Ale teď k tomu, jak se nám vše povedlo. Druhou ligu jsme v zimě prošli téměř bez zakolísání a jasně jsme ji vyhráli, čímž jsme se automaticky dostali do kvalifikace do první ligy. Je třeba přiznat, že oproti minulým ročníkům byla konkurence o něco slabší, přesto však tento úspěch nelze snižovat. Kvalifikace se hrála ve Vysokém Mýtě, což je centrum sálové kopané v našem regionu, z tohoto města pochází i řada současných reprezentantů. Zde jsme po výborné hře překvapili sami sebe a celkem bez problémů jsme obsadili druhé postupové místo, což znamená, že v sezóně 96/97 budeme hrát turnaje první ligy zřejmě střídavě ve Vysokém Mýtě a v Jilemnici.

Protože zmíněná města jsou poměrně daleko, je jasné, že výrazně stoupnou náklady na provoz našeho oddílu. Není jasné, jestli alespoň jejich část pokryjí dotace ze sokolských zdrojů, proto se i touto cestou **obracíme k místním podnikatelům, zda by neměli zájem o sponzorství**. Vzhledem k tomu, že jde vlastně o nejvyšší soutěž v Čechách, sdělovací média jí věnují jistou pozornost, a jak Nový Hrádek, tak případný sponzor se zviditelní v podstatě v celém kraji.

Pokud jde o další rozvoj oddílu, čeká nás zatím asi nejobtížnější etapa. V kročení do kvalitní konkurence nebude lehké, jistě přijdou nepříjemné prohry, jak to v začátcích bývá. Pro příští sezónu je prioritou jasná - co nejlépe reprezentovat naši obec, to znamená udržet se se současným kádrem v první lize, posbírat v ní co nejvíce zkušeností a ty pak využít v letech příštích.

Radomír Lanta

Zpráva lyžařů o minulé sezóně

Na lyžařském vleku v Novém Hrádku jsme zahájili provoz již 8. 11. 1995. Do vánoc se však jezdilo pouze pro potřebu lyžařského oddílu, ze strany veřejnosti nebyl zájem. Potom byl vlek v provozu až do 17. 3. 1996 s výjimkou 5 víkendů v lednu a únoru, kdy mrzlo "na sucho".

Jezdilo se pro veřejnost (již tradičně) každou sobotu a neděli a všední dny jen po dobu prázdnin. Tržba z takto organizovaných provozních dnů byla zhruba 36 000,- Kč. Mimo to byl vlek pronajatý místní škole a rekreantům z banky na Dlouhém a z

Čížkova mlýna, kteří odevzdali do pokladny Sokola 12 200,- Kč. Na provozování lyžařského vleku má Sokol vystaven živnostenský list. Dospělí členové lyž. oddílu a rodiče dětí, které jsou ve výcviku LD, slouží za mzdu, z které se odvádějí daně, a "čistou" mzdu odevzdávají na zvláštní účet u ČS. Takto získané peníze jsou použity po schválení členskou schůzí LD (vždy před sezónou včetně školení vlekářů) na soustředění LD, možno i jinak - třeba nákup lyž. potřeb. Letos je tato částka ve výši 4 400,- Kč. Největší tržbu v sezóně při jízdě 2,50/1,50 Kč odevzdali 24. 2. 96 p. Poulová s Ivo Štěpánem - rovně 3 000,- Kč. Návštěvnost našeho lyž. areálu značně ovlivnilo to, že se lyžaři nemohli v N. Hrádku během sezóny vůbec občerstvit.

Na druhé straně však provozování vleku něco stojí. El. energii letos budeme hradit ve výši asi 4 000,- Kč. Každoročně něco na údržbu, revize elektro a celková (asi po 1 500,- Kč), prosečení celého areálu (2 - 3 000,- Kč). Každých 5 let je nutno vyměnit lano - zhruba 15 000,- Kč. Nutno též zdůraznit, že bez party organizovaných lyžařů by se vlek provozovat nedal a že udržování takové party také něco stojí, jak po stránce materiální, tak sportovní. Vše jde přes pokladnu Sokola a nutno poznamenat, že jsou sezóny (a nebylo jich málo), kdy se veškeré výše uvedené náklady vynaloží a pak se vůbec pro veřejnost nejedí, protože není sněh.

Lyžařský oddíl Sokola čítá v současné době 58 členů, z toho je lyžujících asi polovina, zhruba 15 dětí a dorostu je v pravidelném výcviku. Z nich se vybírají nejlepší pro obsazování závodů. Kdysi jsme obsazovali závody v Krkonoších. Dnes už je to finančně neúnosné a jezdíme na závody pouze v okrese a v Orlických horách. Letos se vinou 5 suchých týdnů nepodařilo uspořádat ani okresní přebory. Zúčastnili jsme se pouze 2 závodů ve Zdobnici a jednoho sokolského závodu ve Frýdštejně. Tam si nejlépe vedli David Bek, Václav Verner a Lenka Hartmanová. Nejlepší lyžař sezóny vyšel z bodového hodnocení Josef Drašnar.

Jeroným Holý

Z historie Nového Hrádku

(stručný nástin)

PhDr. Ladislav Hladký, CSc. (Okresní muzeum Náchod)

2)

Po porážce selského povstání na trčkovských panstvích v Podorlicku v r. 1628, jehož příčinou vedle špatného sociálního postavení poddaných byl nařízený přestup ke katolické víře, na městečko Hrádek podle "rozvržení platu pokutního rebelního" z celkové sumy 50 000 kop grošů míšeňských připadlo 2333 kop a 20 grošů míšeňských. Byla to jedna z nejvyšších částek, kterou "milostivá vrchnost", tehdy ještě také nekatolická - Trčkové z Lípy - na své poddané uvalila a jejichž splácení také vymáhala. Hrádek odvedl celkem 507 kop grošů. Více zřejmě bylo nad síly zdejších obyvatel. Teprve v r. 1634 Jan Rudolf hrabě Trčka z Lípy poddaným nedoplatky prominul. Nová vrchnost - Colloredové - však jejich splácení požadovala.

Rekatolizační tlak na poddané pochopitelně sílil, zejména po vestfálském míru 1648, jímž české země připadly Habsburkům. V r. 1651 byl proveden soupis všech poddaných podle víry za účelem zjištění počtu katolíků, nekatolíků a zejména těch, u nichž jest naděje na přechod ke katolickému vyznání. Podle tohoto soupisu žilo v obvodu hrádecké (nebo, jak se zde říká, hrádovské) rychty, k níž kromě městečka Hrádku patřil také panský dvůr na Dlouhém, Krahučlci a zřejmě i některé další vsi (např. Rzy), celkem 365 obyvatel. Katolickou víru, nařízenou již od r. 1627 Obnoveným zřízením zemským, nevyznával nikdo z nich. U 177 osob, vesměs mladších 20 let, byla naděje, u 188, tedy u většiny, naděje nebyla. Z hlediska sociální skladby zde bylo 48 domácností selských (jinak sousedských), v nichž žilo 227 osob, 21 chalupnických se 66 osobami a 23 podružských s 61 osobami. Ve dvoře na Dlouhém nacházíme 11 obyvatel (šafář Martin, šafářka Eva, nádvořník Jan Marků a skoták Jiří Drašnar, u něhož jediného byla naděje, a sedm děveček, jak se tehdy říkalo, děvek, z toho naděje byla pouze u čtyř). Povolání je jinak uváděno pouze výjimečně, např. se dovídáme, že zde byl jeden panský mlynář, jeden hajný, tři kostelníci (z toho jeden chalupník a jeden sedlák). Jako první je uveden rychtář Jan Macků, mezi ostatními poddanými je sedm konšelů a dva obecní starší.

Berní rula z r. 1654 eviduje v městysi Hrádku 10 sedláků (jeden z nich byl současně myslivec), kteří obhospodařovali celkem 346 strychů polí. Z toho osévali 101 strych ozimy a 90 strychů jaří, 155 strychů tedy leželo úhorem. Sedláci dohromady vlastnili 19 koňských potahů, 41 krav a 25 jalovic. Dále bylo v Hrádku šest chalupníků, kteří drželi dohromady 30 strychů, podíl jaře a ozimu byl stejný - osívali po devíti stryších. Chovali 10 krav a tři jalovice. Mezi těmito šesti chalupníky nacházíme čtyři řemeslníky, a sice dva tkalce a po jednom ševci a mlynáři, který měl "svůj mlejn o jednom kole". Také zahradníků, kteří chovali celkem šest krav, bylo šest. Řemeslem se zabývali tři - kovář, pekař a řezník. Dva byli havíři. Je jistě zajímavé, že nikdo ze sedláků, chalupníků a zahradníků nechoval žádné ovce ani vepře (svině). Pozornost rovněž upoutá, že "v témž městysi jest krčma, která někdy rychta selská bejvala, jest u ní rolí 80 strychů, kterýžto vrchnost užívá". V nedalekých Rzech (jež jsou v BR vůbec poprvé zmiňovány a nyní náleží k Novému Hrádku) hospodařilo osm chalupníků na 88 stryších (na zimu osívali 16 a na jaro 15 strychů), vlastnili dva potahy, 21 krav a 16 jalovic. Dva z nich se živili poctivým řemeslem ševcovským, jeden byl mlynář. Ve Rzech byl pouze jeden zahradník, který choval jednu krávu a dvě jalovice. Existence dvou havířů v městysi Hrádku je v polovině 17. století nepřekvapuje, protože nejpozději od r. 1646 byla v provozu pec na tavení železa pod hradem Frymburkem a v sousední Olešnici téhož hamr na jeho zpracování. Havíři nebo také horníci ostatně jsou zapsáni také v kronice novohrádecké fary v seznamu obyvatel odvádějících desátky ještě v 18. století.

První zprávy o Hrádku se týkaly kostela a fary, která však někdy v době husitské zanikla, a kostel sv. apoštolů Petra a Pavla se stal filiálním k dobrušskému děkanství. Tak tomu bylo i v době pobělohorské, kdy trval dlouhodobý nedostatek katolických kněží. Fara v Hrádku byla obnovena teprve v r. 1721. V letech 1721-1723 byl kostel přestavěn v barokním slohu. K farnosti kromě městyse Hrádku náležely vsi Krahučlci, Rzy, dvory Bidlo a Dlouhé, vsi Sněžné a Tis (obě byly odtrženy od fary v Bystrém) na panství opočenském a Borová na náchodském panství. Tehdy podléhala hrádeckému faráři také dřívější farnost ve Slavonově se všemi Slavonovem, Bohdašínem, Vanovkou, Jestřebím, Blažkovem, Zákřavím, Studýnkami, Mezilesím a Sendraží (tyto dvě vsi náležely městu Náchodu) a Libchyní, jež byla šosovní vsí Nového Města nad Metují.

Pokračování příště.

Z denního tisku - předkládáme vám dvě zprávy, které byly uveřejněny v minulých dnech v tisku a které se dotýkají i naší obce.

MLADÁ FRONTA DNES, 23. května 1996:

Provoz větrné elektrárny hygienici zatím nepovolí

Nový Hrádek (lek) - Hygienici zřejmě nepovolí ani ve zkušebním režimu spustit nové obří větrné elektrárny na vrchu Šibeník u Nového Hrádku v okrese Náchod. Podle předběžných výsledků totiž překračují maximální povolené normy hluku.

Při nedávných zkouškách elektráren s šestnácti-metrovými lopatkami si lidé v okolí stěžovali na to, že je hluk rušivý a je nepříjemný. Jeho hodnoty tedy změřili hygienici z pěti stanic v republice.

"Naměřených hodnot je velké množství a zatím je analyzujeme, ale předběžně lze říci, že u nejbližších obytných objektů jsme naměřili v noci 48 decibelů, přičemž maximální přípustné noční hodnoty jsou 40 decibelů," řekl vedoucí národní refe-

renční laboratoře Tomáš Hellmuth. Pokud se tyto hodnoty definitivně potvrdí, investor podle Hellmutha nebude moci zahájit ani zkušební provoz. Hygienická stanice v Náchodě nyní povolila pouze omezený provoz ve všední den, který je nutný k testování zařízení.

Starosta obce Josef Svatoň už dříve uvedl, že lidé proti výstavbě elektráren nic neměli, ale při zkouškách si někteří z nich začali stěžovat na nepříjemný hluk.

Podle většinového vlastníka větrné elektrárny Stanislava Tošovského jde o první téměř kompletní český výrobek, který má určité nedostatky. Je však přesvědčen, že se je výrobci podaří odstranit.

Bez komentáře.

Hospodářské noviny, 24. května 1996:

Obce letos chtějí na bytovou výstavbu více peněz, než jim může stát poskytnout

PRAHA (jaš, ska) - Obce letos požadují mnohem více dotací na podporu výstavby nájemního bydlení a příslušné infrastruktury, než státní pokladna může uspokojit. Kvůli nedostatku peněz tedy zřejmě nebude minimálně 128 obcí, jejichž žádosti představují bezmála 1,2 miliardy korun, schopno začít letos stavět. Vyplývá to z informací, které našemu listu poskytl minis-

tr hospodářství Karel Dyba. Celkový objem požadavků 618 obcí, které splňovaly kritéria pro přiznání dotace na výstavbu bytů a infrastruktury, činil v prvním kole (do 29. února 1996) 3,26 miliardy korun. Ze státního rozpočtu je přitom letos pro tento účel vyčleněno 2,1 miliardy korun. Více než miliardu korun získalo 201 obcí na dofinancování loni zahájených projektů.

Z nových žadatelů letos splnilo kritéria 368 obcí a mezi ně zbylo rozdělit necelou miliardu korun. Z toho bylo zcela nebo částečně uspokojeno 289 obcí. K. Dyba k tomu uvedl, že vyplacení žadatelé představují 64 procent, což je podle něho uspokojivé. Letošní objem peněz by měl podpořit výstavbu zhruba deseti tisíc bytů, ovšem řada z nich byla započata již loni.

Jak jsme vás již informovali, naše obec žádala o státní příspěvek na vybudování 22 nových bytů, a to již v prvním kole, přičemž výsledky měly být původně známy do konce března. Výsledky však nebyly známy ani do konce dubna, a nejsou známy dodnes. Nemusíme zdůrazňovat, že kladné vyřízení žádosti by bylo velikým přínosem nejen pro obec, ale i pro 18 převážně mladých žadatelů o nové byty.

Ing. Jiří Hlaváček

Společenská kronika

Naši nejstarší občané oslavili narozeniny:

Majdlová Antonie	15. 4. 1909	87 let
Pavlová Antonie	30. 5. 1916	80 let
Ptáčková Miloslava	Doly 24. 5. 1916	80 let
Příbyl Antonín	10. 6. 1909	87 let
Balcarová Antonie	14. 6. 1910	86 let
Frimlová Anna	27. 6. 1910	86 let
Machovec Jan	26. 6. 1910	86 let

Noví občanci:

Siegelová Adéla	Náchodská 59, Nový Hrádek	28. 4. 1996
Lamka Jakub	Končiny 209, Nový Hrádek	30. 4. 1996
Mádrová Sabrina	Náchodská 307, Nový Hrádek	16. 5. 1996
Hlaváček Filip	Náměstí 46, Nový Hrádek	23. 5. 1996

Zemřelí občané:

Novotný Josef	Hradní 84, Nový Hrádek	2. 5. 1996
---------------	------------------------	------------

O čem jednalo obecní zastupitelstvo

V dubnu prominul Okresní úřad v Náchodě obci úvěr ve výši 800 000,- Kč (na rekonstrukci nové samoobsluhy). ❖ Byl proveden geometrický plán prostoru proti kinu. ❖ Obnovení promítání v kině bylo odloženo až na letní měsíce. ❖ Obec převzala kompletní urbanistickou studii včetně úprav.

V květnu se řešil požadavek hasičského sboru na vymezení prostoru pro cvičení a jeho oplocení. ❖ Jednalo se o zbudování "zahrádky" před obchodem Luboše Světlíka. ❖ Pro zájemce o výstavbu rodinného domku bude třeba zajistit vyměření obecní cesty a stavební parcely (pod truhlárnou Bareš a Sobotkovými). ❖ Zvažovala se možnost pojištění obecní majetek u České kooperativy. ❖ Na dokončení rekonstrukce školky obec uzavřela úvěr ve výši 500 000,- Kč.

Ing. Jiří Hlaváček

Volby 1996

Předkládáme vám čerstvé porovnání výsledků voleb do Poslanecké sněmovny v roce 1996 s výsledky voleb do České národní rady v roce 1992.

	1 9 9 2		1 9 9 6	
	počet	%	počet	%
Voliči	537	100,0	536	100,0
Odevzd. hlasy	516	96,1	466	86,9
1. SD-LSNS	-		7	1,5
2. ČSSD	26	5,0	82	17,6
3. ODS	173	33,5	162	34,8
4. PB	-		-	
5. Nezávislí	-		3	0,6
6. MNS	-		-	
7. DEU	-		23	4,9
8. ODA	48	9,3	17	3,6
9. SČK	-		-	
10. KDU-ČSL	69	13,4	88	18,9
11. DŽJ	15	2,9	18	3,9
12. SDL	-		3	0,6
13. ČMUS	-		2	0,4
14. ČP	-		-	
15. KSČM	-		28	6,0
16. SZ	-		-	
17. SPR-RSČ	28	5,4	30	6,4
18. LB	36	7,0	3	0,6
19. HSMS	2	0,4	-	
20. CAO	-		-	
ODS+KDS+ODA+ KDU-ČSL	290	56,2	267	57,3

V tabulce nejsou uvedeny některé strany, které kandidovaly pouze v roce 1992 (KAN, Občanské hnutí, NEI, Strana přátel piva, Egyuttelész atd.). Vládní koalice zde letos sice získala o 23 hlasů méně, v procentním vyjádření si však na Novém Hrádku polepšila o 1,1 %.

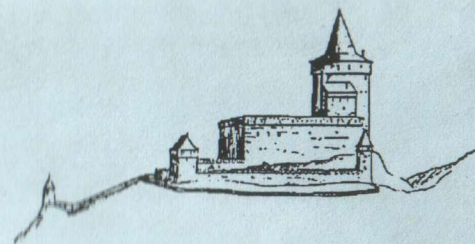
Frymburské ozvěny, zpravodaj obce Nový Hrádek

● Číslo bylo vydáno 4. 6. 1996

● Redakce: Ing. Jiří Hlaváček, Mgr. Hana Hlaváčková

● adresa: Náměstí 46, 549 22 Nový Hrádek

● Nevyžádané příspěvky se nevracejí

Přehled oslav 100 let Sokola v Novém Hrádku:

15. 6. 1996 sobota

- dopoledne: začátek župního stanování
- odpoledne: sportovní soutěže žactva a mládeže
- večer: táborák s kytarami

16. 6. 1996 neděle

- dopoledne: vycházka do okolí Nového Hrádku
- zkoušky na odpolední cvičení
- odpoledne: 14.00 veřejné cvičení se sletovými skladbami a ukázkami cvičení z jednot župy
- občerstvení

29. 6. 1996 sobota

- odpoledne: 14.00 slavnostní schůze členů Sokola s kulturním programem a zahájením výstavy dokumentů
- večer: společná večeře
- zpívání za doprovodu pana Šritra
- taneční zábava při hudbě ELASTIC

30. 6. 1996 neděle

- 10.00 malá kopaná
- 10.00 - 16.00 výstava sokolských dokumentů v sokolovně
- 14.00 koncert Stavostrojky na sokolském cvičišti
- loutkové představení
- občerstvení